

Uitkomsten vragenlijst Stenenkruis aardgasvrij

Beleidsrapport – Enquête Stenenkruis Aardgasvrij

Gemeente Renkum oktober 2025

Gemeente Renkum

1. Doel en achtergrond

In het najaar van 2025 is het wijkuitvoeringsplan voor Stenenkruis vastgesteld. Dit plan is in een periode van ongeveer twee jaar in samenwerking met inwoners tot stand gekomen en is het eerste wijkuitvoeringsplan dat is afgerond. Het resultaat is een stappenplan voor het verduurzamen van woningen en het uiteindelijk aardgasvrij maken daarvan, met als doel bewoners perspectief en handelingsrichting te bieden.

Na verzending van het stappenplan is onder bewoners een enquête uitgezet. Deze had als doel inzicht te krijgen in:

- de ervaring met het participatieproces rond de warmtetransitie;
- de mate van verduurzaming van woningen;
- de belemmeringen en kansen die bewoners ervaren bij verdere stappen richting aardgasvrij wonen.

2. Representativiteit

Op de enquête over het aardgasvrij maken van de wijk Stenenkruis hebben 84 van de 621 huishoudens gereageerd. Dit komt neer op een respons van ongeveer 14 procent. De groep respondenten bestaat grotendeels uit bewoners van koopwoningen (twee-onder-één-kap of vrijstaand) en relatief veel oudere inwoners. Dit betekent dat de resultaten niet zonder meer kunnen worden gezien als een volledige afspiegeling van de wijk.

Daarnaast geldt dat bij dit soort enquêtes vaak vooral bewoners met een sterke mening reageren, zowel positief als negatief. De uitkomsten moeten daarom worden gezien als een waardevolle indicatie van wat er leeft in de wijk, met name op het gebied van zorgen, belemmeringen en percepties van het proces, maar niet als een exacte weergave van de houding van alle bewoners.

3. Belangrijkste bevindingen per thema

Participatie en betrokkenheid

Ongeveer 40% van de respondenten heeft deelgenomen aan een minstens één participatiebijeenkomst¹. Onder deze bewoners is het oordeel overwegend tevreden. Er wordt waardering uitgesproken voor de informatievoorziening en de inzet van de organisatie. Tegelijkertijd worden er ook verbeterpunten genoemd. Meerdere respondenten geven aan dat zij het gevoel hebben dat het eindresultaat al vaststond en dat er weinig ruimte was voor alternatieve ideeën. Dit leidt tot twijfel over de mate van invloed die bewoners daadwerkelijk hebben gehad.

¹ Het totaal aantal deelnemers per participatiebijeenkomst is vastgelegd in het participatielogboek.

Ongeveer 60% van de respondenten heeft niet deelgenomen aan de bijeenkomsten. Redenen die hiervoor worden genoemd zijn onder meer gebrek aan tijd, een planning die niet uitkwam, en twijfel over het nut van deelname. Ook wordt geregeld aangegeven dat men zich onvoldoende geïnformeerd voelde of pas laat werd bereikt. Bij huurders speelt daarnaast dat zij zich geen directe beslissingsbevoegdheid voelen hebben, waardoor deelname minder zinvol wordt geacht. Het beeld dat hieruit ontstaat is dat een deel van de wijk zich niet actief betrokken voelt bij het proces.

Les voor de gemeente:

- Zorg voor vormen van participatie die minder tijd vragen (online sessies, korte updates via buurtkanalen of digitale nieuwsbrief) om meer bewoners te bereiken.
- Blijf duidelijk maken welke keuzes al vast staan en over welke onderwerpen inwoners nog mee kunnen denken en in welke mate.

Woningtypen en genomen maatregelen

Wat betreft de huidige situatie van woningen blijkt dat veel bewoners al minstens één maatregel hebben genomen om hun woning te verduurzamen. De meest voorkomende genomen maatregelen zijn spouwmuurisolatie, dakisolatie, HR++ beglazing en koken op inductie.

Tegelijkertijd komen er duidelijke belemmeringen naar voren die verdere stappen richting aardgasvrij in de weg staan. Veel respondenten geven aan dat de kosten te hoog zijn of dat zij de investering niet kunnen of willen dragen. Daarbij speelt ook de onzekerheid over het rendement een rol: bewoners weten vaak niet wat maatregelen precies kosten, wat ze opleveren en of zij de investering kunnen terugverdienen. Daarnaast wordt gewezen op praktische en technische obstakels, zoals de complexiteit van oudere woningen, het ontbreken van geschikte oplossingen of moeite om betrouwbare uitvoerders te vinden.

Specifieke groepen laten daarbij een eigen patroon zien. Oudere bewoners geven relatief vaak aan dat zij vanwege hun leeftijd niet meer willen investeren in ingrijpende maatregelen. Zij ervaren de terugverdientijd als te lang en de impact als te groot voor hun levensfase. Huurders benadrukken dat zij afhankelijk zijn van hun verhuurder en zelf weinig invloed hebben op keuzes rond verduurzaming. In combinatie met zorgen over mogelijke huurverhoging leidt dit tot terughoudendheid.

Les voor de gemeente:

- Er is draagvlak om verder te verduurzamen, maar bewoners willen concreet inzicht in kosten, opbrengsten en subsidies.
- Ontwikkel een gerichte aanpak voor specifieke doelgroepen, zoals ouderen of bewoners van een oude woning.
- Ondersteun bij het vinden van betrouwbare uitvoerders.

Betaalbaarheid en investeringsbereidheid

Slechts een kleine minderheid van de respondenten geeft aan binnen drie jaar daadwerkelijk te willen investeren in maatregelen. Een grotere groep stelt investeringen uit of geeft aan dat verduurzaming voorlopig geen prioriteit heeft. Daarnaast is er een aanzienlijke groep die niet weet of zij de kosten kan dragen, en een duidelijke groep die aangeeft deze kosten niet te kunnen betalen. Dit wijst op een lage bereidheid om op korte termijn concrete stappen te zetten.

Les voor de gemeente:

- Verminder onzekerheid door heldere rekentools en voorbeelden
- Organiseer een wijksprekbeurt of energiecoach die helpt met financiële planning en subsidieaanvragen.

Attitude en toekomstperspectief

De houding ten opzichte van aardgasvrij als doel is wisselend. Veel bewoners onderschrijven het belang van verduurzaming en erkennen de noodzaak om stappen te zetten. Tegelijkertijd is er onder sommige respondenten ook scepsis. Bewoners noemen het tempo te hoog, de kosten te groot en de voorgestelde oplossingen niet voor iedere woning passend. In sommige reacties wordt expliciet twijfel geuit over de geschiktheid van de wijk als voorbeeldproject, of over het ontbreken van collectieve oplossingen. Ook wordt aangegeven dat men geen dwang wil ervaren.

3. Overkoepelende conclusie

Samenvattend laten de resultaten zien dat er in de wijk wel degelijk draagvlak bestaat voor het doel van verduurzaming, maar dat dit draagvlak niet automatisch leidt tot bereidheid tot handelen op korte termijn. Hoge kosten, onzekerheid over opbrengsten, praktische complexiteit en twijfels over het proces vormen samen een rem op de voortgang. Voor het vervolg betekent dit dat extra aandacht nodig is voor betaalbaarheid, concreet handelingsperspectief, vertrouwen in het proces en maatwerk voor verschillende doelgroepen binnen de wijk.